

Offerte

Beleidsplan voor de Belgische zeevisserij

1. Inleiding

Als kleinste producent binnen Europa is de economische betekenis van de Belgische zeevisserij eerder gering. Op productieniveau bedraagt de toegevoegde waarde 0,04 % van het Bruto Nationaal Product van België, terwijl de bevoorrading van de binnenlandse markt uit eigen aanlandingen ca. 11 % bedraagt.

Regionaal is de zeevisserij evenwel van groot sociaal-economisch belang. Samen met de toeleverings- en verwerkingsbedrijven is het de voornaamste werkgever in de Vlaamse kuststreek. De verwerkings- en handelsbedrijven situeren zich in belangrijke mate rond de vissershavens, die ook talrijke andere randactiviteiten herbergen.

Het Gemeenschappelijk Visserijbeleid (GVB) heeft een strak wetgevend kader geschapen, waarbinnen de vissers moeten werken. Tevens werd door het GVB de basis gelegd voor de objectieven op lange termijn voor de Belgische zeevisserij. Het is evenwel niet zo dat alle ontwikkelingen alleen maar het gevolg zijn van het GVB; ook andere factoren hebben invloed op het visserijgebeuren.

België heeft aan de norm, vooropgesteld in het MOP voldaan, dit in tegenstelling tot landen zoals Nederland en Groot-Brittannië, die nog ruim boven de hun toebedeelde capaciteit zitten. Een voldoende grote vloot is van levensbelang voor het behoud van een samenhangende visserijsector rond de bestaande vissershavens en visveilingen. Qua omvang is de vloot van de Belgische zeevisserij dermate teruggelopen dat het 'minimum vitalis' bereikt is. Verdere afbouw van de vloot zou irreversibel het verdwijnen van de sector tot gevolg hebben.

Ondertussen heeft de Vlaamse overheid het financieringsinstrument voor de visserij- en aquacultuursector (FIVA) in het leven geroepen, met het doel een positieve impuls te geven aan de sector. Ook uit de Europese structuurfondsen werden binnen het kader van het 5b-programma en PESCA aanzienlijke financiële middelen ter beschikking gesteld.

2. Opdracht en methode

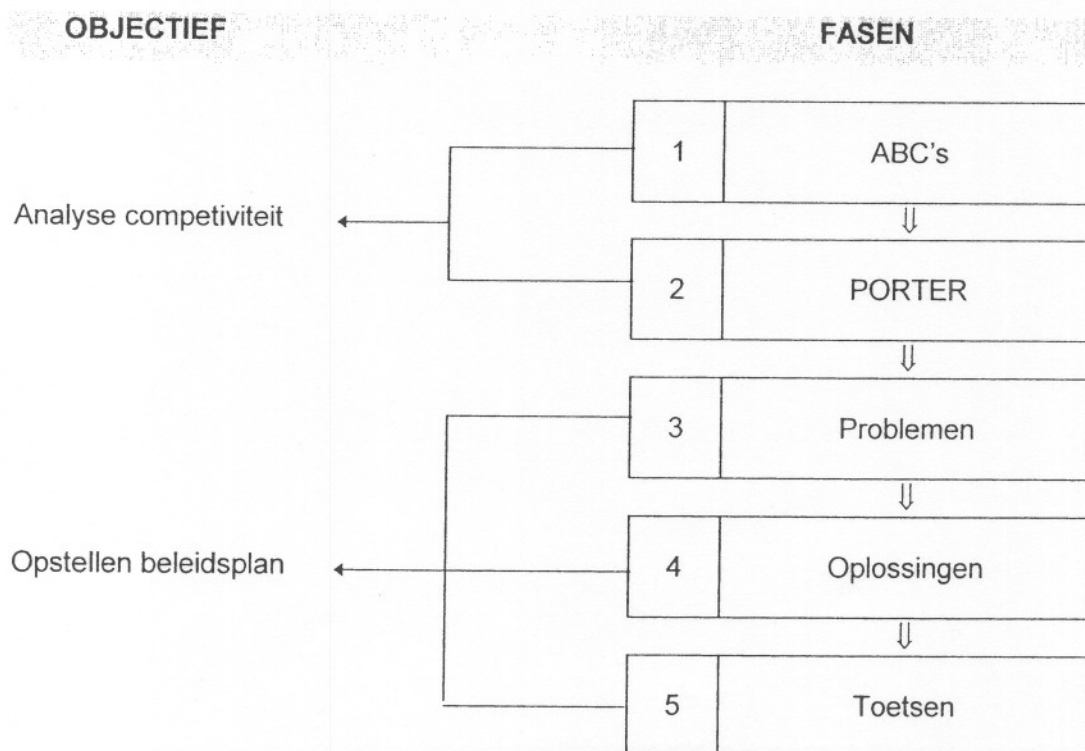
De **doelstelling** van de voorgestelde studie is het uitwerken van een beleidsplan voor de visserijsector met een beleidsvisie die wetenschappelijk onderbouwd is en waar de gehele sector kan achterstaan. Hierbij moeten alle geledingen van de sector aan bod komen. Het onderzoeksteam wordt bijgestaan door een team van visserijspecialisten dat als stuurgroep voor het onderzoeksproject fungeert.

Het formuleren van een haalbare visserijpolitiek vereist kwantitatief inzicht, zowel in de structuren van de visserijsector als in de economische kracht van de verschillende onderdelen ervan. Daarnaast is ook kwalitatief inzicht nodig in de specifieke situatie van de visserijsector. Dit inzicht maakt het mogelijk de verschillende belangen tegen elkaar af te wegen bv. op basis van economische of sociale gronden.

Gebruikmakend van onderstaande methodes worden alle aspecten van de visserij diepgaand onderzocht, alsook de onderlinge verbanden vastgelegd en bestudeerd. Hierdoor kunnen de redenen achterhaald worden voor het minder goed functioneren van de visserijsector en kunnen acties gesuggereerd worden om de concurrentiekracht en de duurzaamheid te verhogen.

De opdracht wordt uitgevoerd **in een vijftal fasen**, zoals weergegeven in figuur 1.

Figuur 1. Algemeen overzicht van het onderzoek.

De **competitiviteit** van de visserijsector wordt geanalyseerd in fase 1 en 2.

Fase 1.

Voor de sectoriële analyse wordt een specifieke methode gevolgd, gebaseerd op het begrip '**Agri-Business Complexen**'.

De zeevisserij is een schakel van de totale keten, die zich inlaat met toelevering, productie/vangst, verwerking en distributie van vis en visproducten. De structuur en de dynamiek van de sector wordt steeds meer bepaald door de relaties met de rest van de keten, aangezien de productie meer en meer geïntegreerd verloopt met de sectoren ervoor en erna. In deze verruimde optiek wordt gehandeld over 'agri-business complexen' (ABC's) waaronder het geheel van de met de visserij samenhangende activiteiten wordt verstaan.

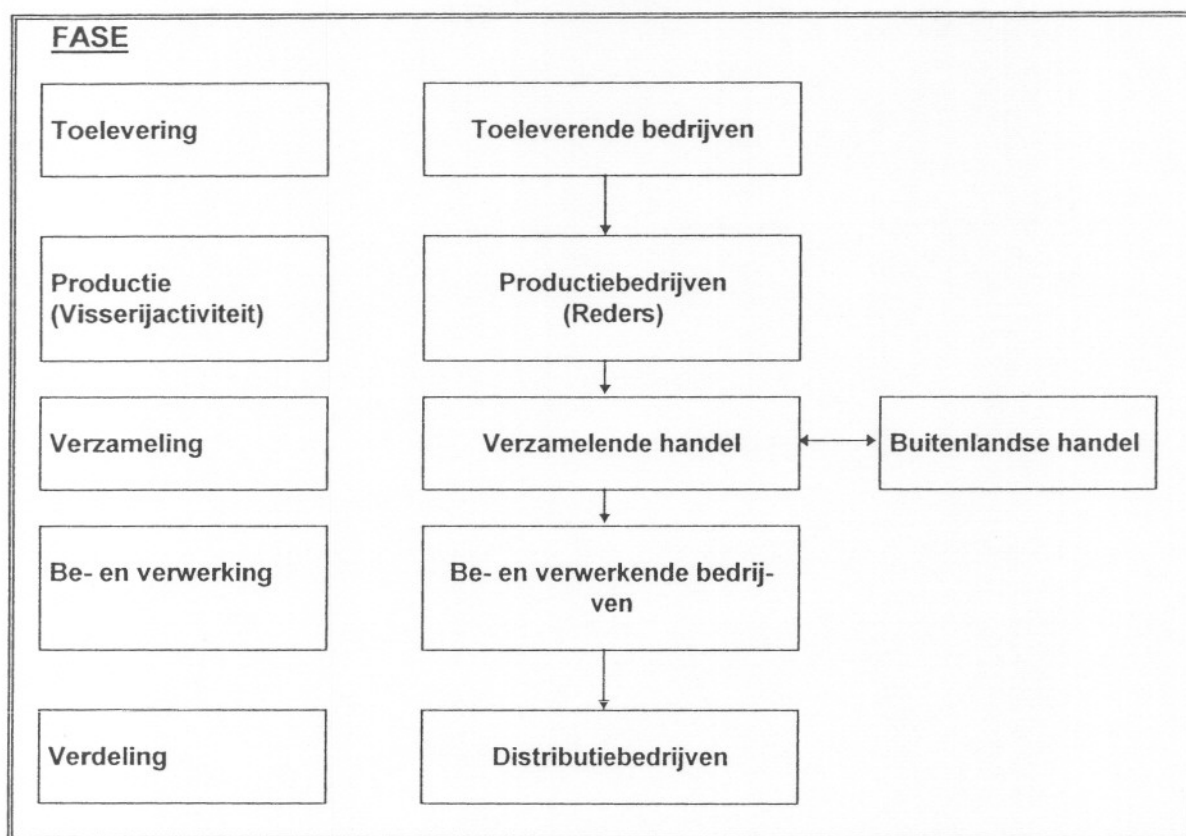
Als **formele definitie** van ABC's voor het onderzoek kan gesteld worden : 'een verzameling verticaal samenhangende activiteiten verbonden met productie, verwerking en afzet van een agrarisch product, met inbegrip van de met de productie samenhangende toeleverende en dienstverlenende bedrijven, waarbij de samenstellende bedrijven in de eerste plaats relaties met elkaar onderhouden'. Het complex-begrip slaat op een sterke samenhang van de elementen van een productiekolom, waarbij de relaties tussen de elementen van cruciaal belang zijn. De visserijactiviteit wordt hierbij centraal gesteld en derhalve geldt de specifieke productie als basis voor het identificeren van agri-business complexen.

Als basis voor de sectoranalyse wordt het begrip agri-business complex beschouwd vanuit de economische invalshoek door de functionele relaties als onderzoekscriterium te hanteren. Het model van een functioneel of economisch agri-business complex wordt gegeven in figuur 2. Het schematisch en vereenvoudigd stroomdiagram geeft de interne en externe relaties van de bedrijfstak en de diverse elementen waartussen deze relaties worden onderhouden.

De structuur van een ABC omvat de ondernemingen die binnen een sector werkzaam zijn en hun onderlinge relaties. Toelichting van de structuur vanuit economisch perspectief houdt in dat voor de ondernemingen enerzijds en voor de relaties anderzijds een kwantificering wordt doorgevoerd. Hierbij wordt de nadruk gelegd op het aantal ondernemingen en hun capaciteit en de geproduceerde of verhandelde hoeveelheid product.

De evoluties in het ABC worden geanalyseerd aan de hand van tijdreeksen.

Figuur 2. Algemene opbouw van ABC's

In de analyse wordt de klemtoon gelegd op :

- de aanvoer en de structuren in de zeevisserij. Hierbij komen zowel de economische als de sociale structuur aan bod, alsook de problemen die zich op deze vlakken stellen. Tevens worden de te verwachten ontwikkelingen geschetst, rekening houdend met de huidige knelpunten en regelgevingen.
- de afzetstructuren en de buitenlandse handel, met inbegrip van beschouwingen betreffende vraag- en aanbodsevoluties, en tendensen en ontwikkelingen inzake kwaliteit en standaardisering.
- de verwerkende industrie. Hierbij wordt de ketenvorming met voor- en naliggende schakels onderzocht, alsook een aantal belangrijke evoluties.
- de consumptie, met inbegrip van vraag-tendensen, promotie, ...
- de toelevering.

Fase 2.

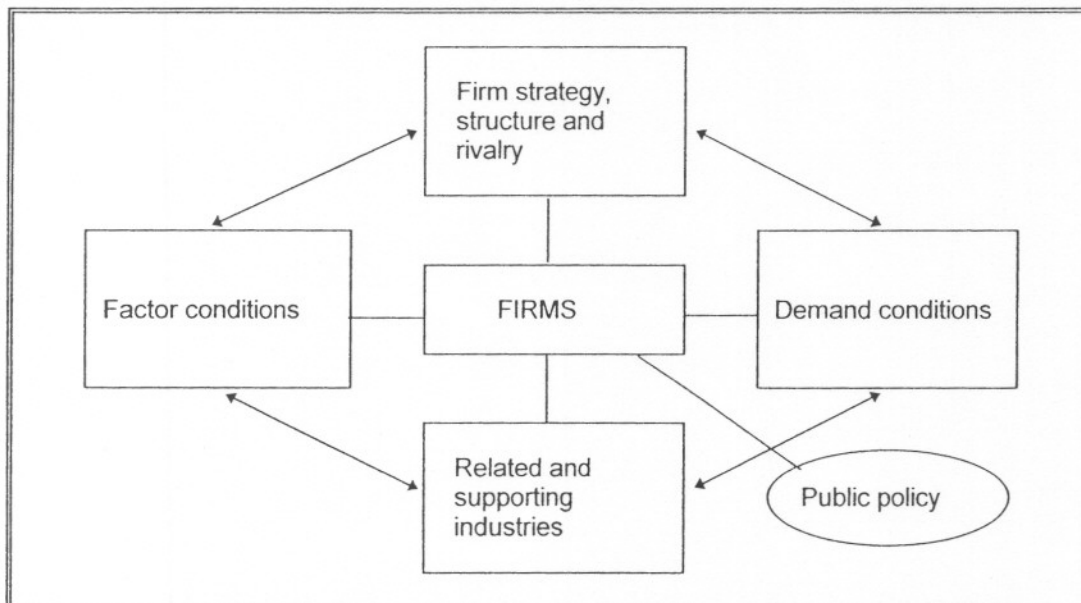
De ABC-methode geeft het algemeen kader aan en de verhoudingen en het belang binnen het geheel van de sector. Voor het nagaan van de effecten van het sectorieel beleid wordt **de wijziging in de concurrentiepositie van de bedrijfstak** bepaald. In de literatuur zijn verschillende benaderingen terug te vinden over de determinanten van een concurrentiepositie. De belangrijkste zijn de theorie van het comparatief voordeel en **Porter's Diamond** over de analyse van het comparatief voordeel.

De toepassing van deze laatste theorie op de visserijsector laat toe de voornaamste determinanten te analyseren en in onderling verband te brengen. Drie luiken worden hierbij onderscheiden¹ :

1. een algemene benadering van de concurrentiepositie tegenover buurlanden;
2. identificatie van de bronnen van concurrentie. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen interne concurrentie, externe concurrentie (leveranciers en afnemers) en potentiële concurrentie (binnendringers en substituten).
3. analyse van het overheidsbeleid en het effect op de concurrentieverhoudingen en de beleidsopties ter verbetering van de concurrentie.

De methodologie ontwikkeld door Porter wordt weergegeven in figuur 3.

Figuur 3. Overheidsbeleid en Porters Diamond.

Bron :Porter, M.E. (1985)

¹ Agriculture Canada, Policy Branch, Agri-food Policy Directorate. Framework for analyzing the competitiveness of the agri-food sector, Working Paper 3-93, June 1993, p. 20.

De Amerikaanse auteur geeft aan dat competitiviteit de resultante is van de interactie tussen verschillende sectoren, bedrijven en overheid. Het betekent concreet dat uitgegaan wordt van een geïntegreerde benadering van de problematiek en dat het overheidsbeleid of een deel ervan, niet als een geïsoleerde component wordt beschouwd.

De interne concurrentie heeft te maken met de marktstructuren, het marktgedrag en de ontwikkeling van de bedrijfstak. De externe concurrentie mikt op de onderhandelingsmacht met twee partnergroepen : enerzijds de leveranciers en anderzijds de afnemers.

De potentiële concurrentie wijst op binnendringers, als gevolg van wijzigende productiefactoren en substituten, als gevolg van veranderingen in de vraagvoorwaarden.

Volgende **effecten** worden nagegaan :

- op de bedrijfstak zelf : gerealiseerde doelstelling, productiviteit, evolutie capaciteit, ontwikkeling afzet ;
- op de vraagvoorwaarden zowel binnenland als export : prijsvorming, kwaliteit, assortiment ;
- op de factorvoorwaarden (slaan op de rederijen en aanlandingen) : toegevoegde waarde, prijsvorming, tewerkstelling ;
- op de verhoudingen en structuren van de concurrerende bedrijven ;
- op de ondersteunende en verbandhoudende bedrijven : o.a. financiering, verpakking, opslag en bewaring, transport, opleiding en scholing.

In fase 1 en 2 wordt gebruikt gemaakt van bestaande secundaire gegevens uit statistieken en studies. Dit wordt aangevuld met zelfverzamelde informatie, door middel van een enquête bij de voornaamste actoren in de visserij, de commercialisatie en de verwerking (primaire bronnen). In overleg met de opdrachtgever wordt een vragenlijst uitgewerkt en een steekproef samengesteld. Na de toetsing via een aantal test-enquêtes, wordt de bevraging uitgevoerd en de resultaten geanalyseerd.

Fase 3

Op basis van de competitiviteitsanalyses in fase 1 en 2 worden de problemen in detail omschreven.

Fase 4

In de vierde fase worden de mogelijke oplossingen gezocht om aan de gedetermineerde problemen te verhelpen en de visserijsector meer competitief te maken.

Fase 5

Om een gedegen oordeel te kunnen vormen over de mogelijkheden en onmogelijkheden van een toekomstig visserijbeleid, worden de geformuleerde voorstellen getoetst op hun doeltreffendheid en de te verwachten effecten. Tevens wordt de socio-economische impact ervan bepaald en geïnterpreteerd. Verder wordt de praktische bruikbaarheid en de acceptatie binnen de onderscheiden geledingen in de visserijsector nagegaan. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van diepte-interviews met diverse actoren binnen de sector.

Rekening houdend met bovenstaande, worden de voorstellen verwerkt tot een sectoromvattend beleidsplan.

3. Verwachte activiteit en budget

In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de verwachte activiteit, de uitvoeringstermijnen en het budget.

De beschreven opdracht kan uitgevoerd worden voor een totaal budget van **5.280.000,- BEF** (tabel 1). Het betreft een totaalprijs, inclusief 10% overheadkosten voor de Universiteit. Een gedetailleerd budget wordt weergegeven in tabel 2.

Deze offerte blijft geldig voor een termijn van 60 kalenderdagen.

Het tussentijds verslag en het eindrapport wordt opgesteld in het Nederlands en overhandigd in 20 ingebonden exemplaren en één losbladig exemplaar.

Na elke fase zal een tussentijds rapport worden voorgelegd en toegelicht in een werkvergadering met het team van visserijspecialisten die de studie begeleiden.

Volgende spreiding van betaling wordt gewenst :

• bij de aanvang van de studie	40 % van het totaalbedrag;
• na fase 2	40 %;
• bij de oplevering van het definitief verslag	20 %.

Voor elke betaling wordt een factuur in viervoud opgemaakt voor het te betalen bedrag, gestaafd door een activiteitenverslag en de nodige bewijstukken. De betalingen zullen geschieden op rekeningnummer 001-1950621-27 van de Universiteit Gent, universiteitsvermogen.

Tabel 1. Overzicht en timing van activiteiten en rapporten.

Activiteiten en rapporten	Timing
Fase 1 ABC-analyse : 8 manmaand	april 1998 - augustus 1998
Fase 2 PORTER : 8 manmaand	september 1998 - december 1998
Fase 3 Probleemstelling : 1 manmaand	januari 1999
Fase 4 Oplossingen : 1 manmaand	februari 1999
Fase 5 Toetsen en Opstellen beleidsplan : 3 manmaand	maart - juni 1999

Tabel 2. Gedetailleerd budget in BEF.

Fase	Kost		Kostprijs
Fase 1	Loonkost	8 mnd x 200.000	1.600.000
	Werkingskosten*	8 mnd x 25.000	200.000
	Rapportering		20.000
	Overhead UG	10 %	182.000
	Totaal		2.002.000
Fase 2	Loonkost	8 mnd x 200.000	1.600.000
	Werkingskosten*	8 mnd x 25.000	200.000
	Rapportering		20.000
	Overhead UG	10 %	182.000
	Totaal		2.002.000
Fase 3	Loonkost	1 mnd x 200.000	200.000
	Werkingskosten*	1 mnd x 25.000	25.000
	Rapportering		5.000
	Overhead UG	10 %	23.000
	Totaal		253.000
Fase 4	Loonkost	1 mnd x 200.000	200.000
	Werkingskosten*	1 mnd x 25.000	25.000
	Rapportering		5.000
	Overhead UG	10 %	23.000
	Totaal		253.000
Fase 5	Loonkost	3 mnd x 200.000	600.000
	Werkingskosten*	3 mnd x 25.000	75.000
	Rapportering		25.000
	Overhead UG	10 %	70.000
	Totaal		770.000

Tabel 2. Gedetailleerd budget in BEF (vervolg).

Fase	Kost		Kostprijs
Totaal	Loonkost	21mnd x 200.000	4.200.000
	Werkingskosten*	21 mnd x 25.000	525.000
	Rapportering		75.000
	Overhead UG	10 %	480.000
	Totaal		5.280.000

* de werkingskosten omvatten onkosten voor verplaatsingen, enquêtes, secretariaat, documentatie e.a.

4. Samenstelling en ervaring van het onderzoeksteam.

Hierbij wordt de samenstelling en ervaring van het onderzoeksteam van de Universiteit Gent, Afdeling Agro-Marketing, onder leiding van Prof.Dr.ir. Jacques Viaene besproken.

De studieopdracht wordt uitgevoerd door Lic. Xavier Gellynck, ir. Eddy Van der Meersche en ir. Katja Maerschack, onder leiding en met medewerking van Prof. Dr.ir. Jacques Viaene.

Prof. Viaene is hoofd van de Afdeling Agro-Marketing, Vakgroep Landbouweconomie, Faculteit Landbouwkundige en Toegepaste Biologische Wetenschappen, Universiteit Gent. Hij studeerde af als Landbouwkundig Ingenieur in 1968 en behaalde in 1972 het diploma van Licentiaat in de Economische Wetenschappen. In 1974 behaalde hij zijn doctoraat en het aggregaat in 1979. Sinds 1986 is hij Professor Agro-Marketing aan de Universiteit van Gent.

Professor Viaene geeft verschillende cursussen aan de Universiteit van Gent: Agro-Marketing, Landbouwprijzen, Landbouwsociologie, Algemene en Landbouweconomie, Economie van de Dierlijke Productie. Daarenboven is hij zowel nationaal als internationaal een veel gevraagd gastspreker op studiedagen en symposia. Professor Viaene is auteur van ongeveer 250 publicaties.

Dhr. **Xavier Gellynck** studeerde af als Licentiaat in de Toegepaste Economische Wetenschappen in 1987 aan de Universiteit Gent en behaalde in 1988 een Master of Sciences in Marketing aan de Universiteit van Aix-Marseille (Frankrijk). Sinds 1989 is hij werkzaam aan de Afdeling Agro-Marketing, Universiteit Gent. Dhr. Gellynck is verantwoordelijk voor de uitvoering en opvolging van studies die betrekking hebben op land- en tuinbouw, voedingsindustrie en op consumentengedrag ten aanzien van voedingsproducten. Dergelijke studies omvatten socio-economische evaluatie, investeringsanalyse, competitiviteit, marketingstrategie en overheidsbeleid. Tevens worden projecten uitgevoerd voor individuele bedrijven betreffende marke-

tingproblemen zoals kwaliteits- en marketingmanagement, en het lanceren van nieuwe voedingsproducten.

Samen met Prof. Viaene maakt Xavier Gellynck deel uit van volgende internationale netwerken die onderzoekers samenbrengen uit verschillende Lidstaten. Het wordt gesponsord door het EU FAIR Programme:

- Concerted Action on Structural Change in the European Food Industries;
- Concerted Action on Measurements of Consumer Attitudes and their Influence on Food Choice and Acceptability.

Dhr. **Eddy Van der Meersche** is in 1968 afgestudeerd als Bio-ingenieur in de landbouweconomie aan de Faculteit van Landbouwkundige en Toegepaste Biologische Wetenschappen, Universiteit Gent, met onderscheiding. In 1978-79 volgde hij de postuniversitaire opleiding Bedrijfskundig Ingenieur aan de Vlerick-School (Prof. Müller), Universiteit Gent.

Na drie jaar gewerkt te hebben als Associate Expert Landbouwmarketing bij de Voedsel- en Landbouworganisatie van de Verenigde Naties (FAO, Rome), was hij gedurende 22 jaar directeur van de exportcoöperatie in sierteeltproducten cv Tuco. Uit hoofde van zijn functie en als lid van diverse sectoriële organisaties en werkgroepen, heeft hij een grondige kennis opgedaan van de tuinbouwsector in het algemeen en de sierteeltsector (NET) in het bijzonder.

Vanaf 1995 is hij werkzaam als wetenschappelijk medewerker aan de Vakgroep Landbouweconomie. Hij werkte mee aan diverse landbouweconomische en agro-marketing studies, o.a. De installatie in de land- en tuinbouw in Vlaanderen, Evaluatie halfweg 1994-1997 Doelstelling 5b-programma Meetjesland en Evaluatie halfweg 1994-1997 Doelstelling 5b-programma Westhoek - Middenkust - Zeevisserijgebied, RETEX en PESCA.

Juffrouw **Katja Maerschalck** is in 1996 afgestudeerd als Bio-ingenieur in de landbouweconomie aan de Faculteit van Landbouwkundige en Toegepaste Biologische Wetenschappen met onderscheiding. Aansluitend op deze opleiding heeft zij een post-universitaire opleiding genoten in Beheer en Communicatie aan de Ecole Nationale Supérieure Agronomique de Toulouse. Haar eerste werkervaring situeert zich op de sales department van Coca-Cola Beverages Belgium Antwerpen, alwaar zij marktonderzoek heeft verricht voor de institutionele markt. Sedert november 1997 is zij tewerkgesteld aan de Vakgroep Landbouweconomie van de universiteit Gent. Daar werkt zij onder leiding van Prof. Dr. ir. J. Viaene aan de analyse van het gedrag en de houding van de consument ten aanzien van verse groenten, diepvriesgroenten en conservengroenten.

Het onderzoek en adviesverlening aan de Afdeling Agro-Marketing omvat volgende aspecten:

- 1) Analyse van marketing problemen en socio-economische opportuniteiten voor landbouw- en voedingsproducten in opdracht van regionale, nationale en supra-nationale overheidsinstellingen.
- 2) Consulting voor meerdere private bedrijven en interprofessionele organisaties.
- 3) Onderzoek op het vlak van logistieke problemen, distributie, investeringsanalyse, exportmogelijkheden en commercieel management.
- 4) Uitvoeren en statistische analyse van enquêtes.
- 5) Evaluatie van projecten en programma's in opdracht van regionale, nationale en supra-nationale overheidsinstellingen.

De Afdeling Agro-Marketing voert tevens wetenschappelijk onderzoek betreffende volgende topics:

- Vraaganalyse naar voedingsmiddelen
- Consumentengedrag ten opzichte van voeding
- Kwaliteitsmanagement in landbouw en voedingsindustrie
- Competitiviteit van de Europese voedingsindustrie
- Marktanalyse van dierlijke producten in de EU
- Promotie van voedingsproducten
- Impact van overheidsbeleid op landbouw- en voedingssector
- Marketing strategie voor nieuwe producten
- Ketenvorming in diverse sectoren van land- en tuinbouw.

Prof. Viaene stelde in het verleden reeds meerdere **sectorplannen** op in het kader van het Gemeenschappelijke Landbouw Beleid zoals voor de pluimvee- en varkenssector.

Als extern en onafhankelijk expert heeft Prof. Viaene de doelstellingen en socio-economische impact van meerdere **projecten** geëvalueerd. Naast lidstaten van de EU werden reeds evaluatieprojecten uitgevoerd in volgende landen: Nigeria, Niger, Tunesië, Albanië, Turkije, Ivoorkust, Polen, Hongarije, Bulgarije, Roemenië, Oekraïne, Tsjechië, Rusland, Indonesië en Filipijnen. Dergelijke projectevaluaties hebben steeds betrekking op marketingproblemen en/of socio-economisch impact van het overheidsbeleid.

Hierna wordt een overzicht gegeven van **relevante studieopdrachten** die de laatste jaren door de afdeling Agro-Marketing werden uitgevoerd en betrekking hadden op de voedingsindustrie, landbouwbeleid, structuurbeleid en evaluaties..

In 1989 werd een studie uitgevoerd in opdracht van het Staatssecretariaat voor Europa 1992 "**Sectoriële Studie Europa 1992: Impact op de Voedingsindustrie**". Hierbij wordt het socio-economisch effect van de Europese éénheidsmarkt op de Belgische voedingsindustrie bepaald.

In 1993 werd in opdracht van de EC een studie gerealiseerd door Prof. Viaene en Xavier Gelynyck met als titel "**Industrial Structure of the Food, Drink and Tobacco Sector: Current Situation and Recent Evolution**". In deze studie wordt de impact van het Europees structuurbeleid op de voedingsindustrie geëvalueerd.

In 1994 werd in opdracht van de Europese Commissie een studie uitgevoerd betreffende de impact van **structurele fondsen** op de suiker industrie in Roemenië (PHARE-project).

In 1996 werd een onderzoek uitgevoerd betreffende de impact van het hervormd **Gemeenschappelijk Landbouwbeleid** en de **GATT-akkoorden** op de landbouwmachinesector in België.

Gedurende de periode 1996-2000 is Prof. Viaene **onafhankelijk evaluator** voor het Communautair Programma voor Structurele Bijstand in de Sector Visserij (**Doelstelling 5a**). De evaluatieopdracht omvat vrijwel dezelfde taken als deze opdracht. Voor de uitvoering van de opdracht werd een samenwerking uitgewerkt met het Westvlaams-Economisch Studiebureau (WES).

Tevens is Prof. Viaene, in samenwerking met Prof. Omeij van de vakgroep Sociale Economie, onafhankelijk evaluator voor de **Doelstelling 5b-programma's** Meetjesland en Westhoek - Middenkust - Zeevisserijgebied en voor de **communautaire initiatieven** PESCA en RETEX.

Prof. Viaene is **evaluator** voor de ex-post evaluatie inzake de uitvoering van de **EU-Verordening 866/90 in België** voor de periode 1989-1993. Tevens is hij **evaluator** voor de tussentijdse en ex-post evaluatie inzake de uitvoering van de **EU-Verordening 866/90-867/90 in** en voor het opmaken van de **sectoranalyses** m.b.t. de afzetstructuren van de belangrijkste land- en tuinbouwproducten in Vlaanderen.

In 1991 werd een investeringsanalyse uitgevoerd betreffende het opstarten van een hoppelleterie in **Poperinge**.

In 1993 werd en in 1996 wordt in opdracht van AMINAL (Bestuur Landinrichting en -beheer) - een studie uitgevoerd omtrent **Landbouw en Ruimte** in Vlaanderen. Op basis van het socio-economisch belang van de agro-business sector in Vlaanderen worden een aantal scenario's ontwikkeld waarbij de behoefte aan ruimte naar de toekomst toe wordt bepaald. Hierbij worden aanbevelingen geformuleerd betreffende het Vlaams regionaal beleid in functie van de specificiteiten van elke gemeente.

Aan de Vakgroep Landbouweconomie wordt momenteel een studie uitgevoerd betreffende socio-economische opportuniteiten in **plattelandsregio's**. De studie heeft betrekking op de periode 1996-2000 en wordt uitgevoerd in opdracht van de federale Dienst voor Wetenschappelijke, Technische en Culturele aangelegenheden. Het maakt deel uit van het programma "Toekomstgericht sociaal en economisch onderzoek". Hierbij is het de bedoeling om na te gaan welke initiatieven kunnen bijdragen tot een maatschappelijk gewenst product of dienst, het creëren van werkgelegenheid en de versteviging van het maatschappelijk economisch weefsel.

Gedurende de periode 1990-1994 werd in Europese context een studie uitgevoerd met als titel "**Agro-Alimentaire Paysan**". Hierbij werden socio-economische mogelijkheden onderzocht om alternatieve producten en diensten op landbouwbedrijven te creëren. Het betrof in de eerste plaats hoeveproducten en -toerisme.

Sinds 1993 worden op vrijwel continue wijze de socio-economische effecten van het **Mestactieplan** opgevolgd. Hierbij wordt eveneens aandacht besteed aan de problematiek van mestverwerking.

In 1996 werd in opdracht van de Europese Commissie een studie uitgevoerd met als titel "Czech Republic: The Potential of the **EU Structural Funds** to Assist Rural Development within the CR". De studie omvat enerzijds een overzicht van de werking van de Structurele Fondsen in de EU. Hierbij wordt eveneens rekening gehouden met potentiële wijzigingen bij eventuele verdere uitbreiding van de EU. Anderzijds worden problemen betreffende plattelandsontwikkeling in de CR aangehaald en potentiële bijstand vanuit de Europese Structurele Fondsen besproken. Tenslotte worden aanbevelingen geformuleerd op het niveau van het regionaal beleid.

Bijlage: Lijst referenties van recente en relevante opdrachten Afdeling Agro-Marketing

Viaene, J. & Gallet, G.

Impact van 1992 op de Belgische voedingsindustrie, in opdracht van Staatssecretariaat voor Europa 1992, Universiteit Gent, Seminarie Agro-Marketing, mei 1989, 202p.

Gellynck, X. & Viaene, J.

Le marketing direct des produits laitiers fabriqués à la ferme, Symposium International: Transformation des Produits à la Ferme, Paris, mars 1991, 22p.

Gellynck, X. & Viaene, J.

Investeringsanalyse van een hoppelleterie, in opdracht van PACOHOP CV, Seminarie voor Agro-Marketing, R.U.G., december 1991, 32 p.

Viaene, J., Gellynck, X. & De Bruyne, C.

Industrial Structure of the Food, Drink and Tobacco Sector, Current Situation and Recent Evolution, Commission of the European Communities, DG III.C.2., June 1993.

Part I: Balance Sheets and FDT-industry, 195p.

Part II: Sub-sectors, 185p.

Part III: Statistical Annex, 100p.

Viaene, J., Devolder, V. & De Craene, A.

Landbouw en ruimte in Vlaanderen. RUG, Vakgroep Landbouweconomie, Afdeling Agro-Marketing, in opdracht van Aminal, januari 1993, 315p.

Truyen, A., Lauwers, L. & Viaene, J.

Economische gevolgen van het mestbeleid voor de Vlaamse pluimveebedrijven. L.E.I.-publicaties nr 550, studies nr 51, maart 1993, 50p.

Viaene, J. & De Craene, A.

Duurzame landbouw: consumentengedrag en economische implicaties. Verhandelingen van de Fac. L & TBW, RUG, Vakgroep Landbouweconomie, Afdeling Agro-Marketing, PUO, 1 december 1993, 33p.

Viaene, J., De Craene, A. & Rooms, K.

De Vlaamse landbouw in 2003. Case-study in Knesselare. RUG, Vakgroep Landbouweconomie, maart 1994, 81 p.

Gellynck, X.

Analyse Socio-Economique du Complexe Agro-Industriel en Belgique, Session de Formation Continue, Economie Comparée des Pays de la CEE, ENITA, Clermont-Ferrand, France, mai 1994, 27 p.

Viaene, J. & Gellynck, X.

Structure - Conduct and Performance of the European Food Sector, Food Policies and the Food Chain: Structures and Inter-Relationships, 36th Seminar of the European Association of Agricultural Economists, University of Reading, UK, September 1994, 19p.

Viaene, J., Gellynck, X. & Grasso, P.

Sugar Market Structure Study in Romania, EC-PHARE-Pogramme, Gentech NV, Gent, Belgium, September 1994, 98p.

Truyen, A. & Viaene, J.

Het effect van het "Ontwerpdecreet tot wijziging van het mestdecreet" op de Vlaamse pluimveesector, VEPEK, september 1994, Gent, 45p.

Viaene, J. & De Craene, A.

Kosten/baten analyse van mestverwerking. RUG, Vakgroep Landbouweconomie, in opdracht van het Comité voor Onderzoek van Mestverwerkingssystemen, december 1994, 71 p.

Viaene, J. & Gellynck, X.

Market Integration and the small country case: Pressure on the Belgian meat sub-sector, IA-MA-Congress: The new trade environment, 16 May 1995, Paris, France, 22p.

Pitts, E.; Viaene, J.; Traill, B. & Gellynck, X.

Measuring Food Industry Competitiveness, Discussion Paper n°7, Structural Change in the European Food Industries - A Concerted Action project within the EU AAIR Programme, University of Reading, UK, July 1995.

Viaene, J. & Goethals, N. (1995)

De landbouw in Oudenaarde in 2011; in opdracht van de Belgische Boerenbond, Universiteit Gent, Vakgroep Landbouweconomie, Afdeling Agro-Marketing, juli 1995, 78p.

Viaene, J.; Gellynck, X.

Agro-Alimentaire Paysan Européen, Rapport Final, C.E.C. DG VI - Agriculture, Université de Gand, Division Agro-Marketing, février 1996, 22 p.

Viaene, J.; Gellynck, X. & Goossens, E.

Evaluatie-onderzoek Preventiedoelstellingen Uitvoeringsplan GFT- en Groenafval, Universiteit Gent, Afdeling Agro-Marketing, maart 1996, 202p.

Viaene J.; Gellynck, X. & Vergeynst, T.

Communautair programma voor structurele bijstand in de sector visserij: Tussentijds evaluatie-verslag 1994-1995, in opdracht van Toezichtcomité, Universiteit Gent, Vakgroep Landbouweconomie, Afdeling Agro-Marketing en Westvlaams Economisch Studiebureau, april 1996, 47p.

Viaene, J. & Verbeke, W.

Impact van het hervormd GLB en de GATT-akkoorden op de Belgische landbouwmachinesector, in opdracht van Ugexpo, Universiteit Gent, Vakgroep Landbouweconomie, Afdeling Agro-Marketing, juli 1996, 52p.

Viaene, J.

Czech Republic: The Potential of the EU Structural Funds to Assist Rural Development within the CR, in opdracht van C.E.C. PHARE-Programme, July 1996, 125p.

Viaene, J., Goossens, E. & Michiels, J.

Afbakening en differentiatie van de agrarische gebieden in Vlaanderen. Universiteit Gent, Vakgroep Landbouweconomie, Afdeling Agro-Marketing, september 1996, 387p.

Viaene J.; Gellynck, X. & Vergeynst, T.

Communautair programma voor structurele bijstand in de sector visserij: Evaluatie halfweg 1994-1997, in opdracht van Toezichtcomité, Universiteit Gent, Vakgroep Landbouweconomie, Afdeling Agro-Marketing en Westvlaams Economisch Studiebureau, april 1997, 95p.

Viaene J.; Gellynck, X. & Vergeynst, T.

Communautair programma voor structurele bijstand in de sector visserij: De socio-economische analyse van de Belgische vissersvloot, in opdracht van Toezichtcomité, Universiteit Gent, Vakgroep Landbouweconomie, Afdeling Agro-Marketing en Westvlaams Economisch Studiebureau, april 1997, 63p.

Martens, L., Storme, M., Van der Meersche, E. & De Marez, D.

De installatie in de land- en tuinbouw in Vlaanderen. Universiteit Gent, Vakgroep Landbouweconomie, 1997, 645p.

Viaene, J., Omey, E. , Gellynck, X. & Van der Meersche, E.

Evaluatieverslag Halfweg 1994-1997, Doelstelling 5b-gebied Meetjesland, Universiteit Gent, Vakgroep Landbouweconomie en Vakgroep Sociale Economie, oktober 1997, 67p.

Viaene, J., Omey, E. , Gellynck, X. & Van der Meersche, E.

Evaluatieverslag Halfweg 1994-1997, Doelstelling 5b-gebied Westhoek - Middenkust - Zeevisserijgebied, Universiteit Gent, Vakgroep Landbouweconomie en Vakgroep Sociale Economie, oktober 1997, 86p.

Viaene, J., Omey, E. , Gellynck, X. & Van der Meersche, E.

Evaluatieverslag Halfweg 1994-1997, Pesca-programma "Vlaamse zeevisserij", Universiteit Gent, Vakgroep Landbouweconomie en Vakgroep Sociale Economie, oktober 1997, 17p.

Viaene, J., Omey, E. , Gellynck, X. & Van der Meersche, E.

Evaluatieverslag Halfweg 1994-1997, RETEX-programma " Westhoek - Middenkust", Universiteit Gent, Vakgroep Landbouweconomie en Vakgroep Sociale Economie, oktober 1997, 5p.

Bijlage : CV's Agro-Marketing

CURRICULUM VITAE

1. Identificatie

Naam: VIAENE Jacques, Lodewijk, Aloïs
Adres: Beekstraatkouter 70, 9031 DRONGEN (BELGIE)
tel. : 09 - 226 89 94
Datum en geboorteplaats: Zedelgem, maart 24, 1944 - BELGIE
Nationaliteit: Belgisch
Burgelijke staat: Gehuwd
Aantal kinderen: vier
Militaire dienst: van 7/1968 tot 10/1969 als tankofficier

2. Universitaire studies

1968	Landbouwkundig ingenieur (RUG)	grote onderscheiding
1968	Aggregaat Hoger Onderwijs	onderscheiding
1974	Licentiaat in bedrijfseconomie	onderscheiding
1974	Doctoraat in de landbouwwetenschappen	grote onderscheiding
1979	Aggregaat Hoger Onderwijs: Landbouweconomie	

3. Studie verblijven in het buitenland

- University of Cambridge: Department of Land economy.
Periode 9-30.7.1972
- University of Bonn: Institut für Agrarpolitik, Marktforschung und Wirtschaftsso
ziologie.
Periode 4.10 - 29.12.1974.
- Michigan State University: Department of Agricultural Economics. East Lansing,
U.S.A.
Periode 2.4 - 16.5.1977.

4. Talen :

Nederlands, Frans, Engels, Duits.

5. Honors

1985	Laureate of the Belgian Society of Agricultural Economics.
Sinds 1986	Expert on the EEC-workshop sheep market evolution and outlook.
Sinds 1990	Voorzitter van de Belgische Vereniging voor Pluimvee, Eieren en Konijnen (VEPEK)
Sinds 1993	Lid van de Consultatieve Raad van de Vlaamse Dienst voor Agro-Marketing (VLAM)

6. Professionele loopbaan

1984 - heden : -

Professor landbouweconomie en agro-marketing aan de Vakgroep Landbouweconomie, Afdeling Agro-Marketing, Fakulteit van de Landbouwkundige en Toegepaste Biologische Wetenschappen, Universiteit Gent, Coupure Links 653, 9000 Gent. tel. 09 - 264 59 44.

Onderwijs en onderzoek in agro-marketing, prijsanalyse, landbouweconomie en agricultural extension.

1980 - heden : -

Het onderzoek in de agro-marketing omvat volgende onderwerpen: marketing van landbouw- en voedingsproducten, evaluatie produktontwikkeling en imago consumentenproducten, milieueconomie, prijsbepaling, totaal kwaliteit management, investeringsanalyse, internationale marketing, efficiëntie van promotiecampagnes, direct marketing van hoeve-producten, etc... .

7. Missions

Expert agro-economist voor de evaluatie van marketing projecten en socio-economische studies in de volgende landen: EU, Nigeria, Niger, Tunesië, Albanië, Turkije, Ivoorkust, Polen, Hongarije, Bulgarije, Tsjechië, Roemenië, Oekraïne, Rusland, Indonesië en Filipijnen.

AUTEUR VAN 260 PUBLICATIES

CURRICULUM VITAE

Naam: GELLYNCK Xavier Felix Siegfried Magda
Adres: Beekstraat 25, 9920 Lovendegem
Tel. 09/ 372.51.44
Geboortedatum: 26 maart 1964
Geboorteplaats: Tielt
Nationaliteit: Belg
Burgelijke stand: Gehuwd, 2 kinderen
Legerdienst: Volbracht in 1990

UNIVERSITAIRE STUDIES:

- 1982 - 1987: Licentiaat in de Bedrijfseconomische Wetenschappen, Universiteit Gent.
- 1987 - 1988: Master in Marketing en Management, I.A.E., Diplôme d'Etudes Supérieures Spécialisées, Université d'Aix et Marseille, France.

TALLEN:

Nederlands, Frans, Engels, Duits.

SOFTWARE:

Windows, Wordperfect, Lotus, Excel, Harvard Graphics, dBase, SPSS

LOOPBAAN:

1989-1990:

Wetenschappelijk medewerker aan het Seminarie voor Agro-Marketing, Faculteit Landbouw, Universiteit Gent, Coupure Links 653 9000 Gent

Tel: 09/264 59 45 Fax: 09/264 62 46

Directeur: Prof. Dr. ir. J. VIAENE

Uitvoering van onderzoek met betrekking tot het imago en distributiestructuur van Belgisch vlees in Frankrijk en het vergelijken van de economische prestaties van de mengvoederindustrie in België, Nederland, West-Duitsland, Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk.

1990-heden:

Navorser aan de Afdeling Agro-Marketing, Universiteit Gent. Verantwoordelijk voor onderzoeksactiviteiten in verband met marketing in de voedingsindustrie. Volgende onderzoeksdomeinen werden behandeld: (internationaal) marketing management, produkt (merk) ontwikke-

ling, integraal kwaliteitsbeheer, prijsvorming, investeringsanalyse, concurrentiekracht, consumentengedrag.

Begeleiden van studenten bij eindverhandelingen in verband met marketing van voedingsproducten en socio-economische studies in de voedingsindustrie.

MISSIONS

Expert agro-economist bij de evaluatie van marketingprojecten en socio-economische studies in volgende landen: Frankrijk, Nederland, Duitsland, Verenigd Koninkrijk, Zwitserland, Oostenrijk, Polen, Roemenië, Tsjechië.

AUTEUR VAN 50 PUBLICATIES.

CURRICULUM VITAE

PERSONALIA

Naam : **Eddy Van Der Meersche**
Adres : Parklaan 35, 9000 GENT
09/222.00.32
Geboren : Mere, 12 augustus 1945
Nationaliteit : Belg
Burgelijke stand : Weduwnaar, twee kinderen

DIPLOMA'S EN ATTESTEN

1963 - 1968 **Landbouwkundig Ingenieur - Agro-Marketing**, Universiteit Gent
1978 - 1979 Postuniversitaire opleiding **Bedrijfskundig Ingenieur** (Attest)
Vlerick-School (Prof. Müller), Universiteit Gent

TALEN :

Nederlands, Frans, Engels, Duits, Spaans, Italiaans.

SOFTWARE :

Programmeren in RPG II, Basic, dBase en Clipper.
Word, Wordperfect, Excel, Harvard Graphics, dBase, Power Point, Access.

ERVARING

1969 - 1973

Voedsel- en Landbouworganisatie van de Verenigde Naties (FAO, Rome)
Associate Expert Landbouwmarketing
Achtereenvolgens werkzaam in Rome (Headquarters), Algiers en Santiago de Chile.

1973 - 1995

CV TUCO, Merelbeke
Exportcoöperatie Sierteeltproducten, Directeur
In het kader van **cv Tuco**, **vzw Navex** en de **stuurgroep Sierteeltmarketing** grondige ervaring van de tuinbouw in het algemeen en de sierteelt in het bijzonder.

Vanaf 1995

Universiteit Gent, Faculteit Landbouwkundige en Toegepaste Biologische Wetenschappen,
Vakgroep Landbouweconomie.

Wetenschappelijk medewerker

Medewerking aan diverse landbouweconomische en agro-marketing studies.

o.a. De installatie in de land- en tuinbouw in Vlaanderen, Evaluatie halfweg 1994-1997 Doelstelling 5b-programma Meetjesland en Evaluatie halfweg 1994-1997 Doelstelling 5b-programma Westhoek - Middenkust - Zeevisserijgebied.

CURRICULUM VITAE

PERSONALIA

Naam : **Katja Maerschalc**
Adres : Gravenstraat 42, 9968 Bassevelde
Tel. 09/379.94.64
Geboren : 19/05/1973

OPLEIDING

1996-1997 :

Post-universitaire opleiding in de landbouwontwikkeling. In het kader van ERASMUS opleiding in Gestion et Communication aan de Ecole Nationale Supérieure Agronomique de Toulouse.

1991-1996 :

Opleiding van Bio-ingenieur in de landbouwkunde, landbouweconomie, aan de Faculteit Landbouwkundige en Toegepaste Biologische Wetenschappen van de Universiteit Gent. Diploma behaald met onderscheiding.

WERKERVARING

November-december 1997 :

Analyse van de houding en het gedrag van de consument ten aanzien van verse groenten, diepvriesgroenten en conservengroenten. Binnen het project "Informatiemanagement Conserveketen" wordt de informatiebehoefte van de consument achterhaald.

Maart-augustus 1997 :

Marktonderzoek op de verkoopafdeling van Coca-Cola Beverages Belgium voor de institutionele markt. Doel stijging van de verkoop van dranken binnen scholen en bedrijven verwezenlijken.

Augustus-september 1995 :

Socio-economische studie voor het ASVEZA-project (Assistance to the Veterinary Services of Zambia). Bepalen van de voedingstoestand van de landbouwgezinnen in de zuidelijke provincie van Zambia en nagaan van de economische structuur van de landbouw-exploitaties.